

אם יש מדלייה לכפייה דתית, זכינו!

צחוק אולימפי

עצמם לנטוריים-כיפור, כרי להפיק מכך רווח כלשהו — היית מוריד על ראשיהם את כל קללות אלוהים.

אך לא רק הצביעות משעשעת את אלי האולימפוס, למש מע ההמולה הקדושה הזאת.

את חושיההומור שלם מגרה סיבה עמוקה יותר. המישחקים האולימפיים נולדו ב־776 לפני הספירה, בימי מלכות יהודה, כמעט 200 שנה לפני חורבן בית ראשון.

המישחקים היו קשורים בפולחן האילולי. העיירה אולימפיה צמחה סביב בית־המיקדש, וכך גם הפורציה האולימפית, ששלטה במישחקים כמשך אלף שנים.

יותר מזה: עצם רעיון הספורט בכלל, והמישחקים האולימפיים בפרט, נובע מהשקפת־העולם האילולית של יוון העתיקה. הוא חלק מן הסגידה לטבע, ליופי, לגוף־האדם, שהיא זרה לגמרי ליהדות.

אחד הפרקים הנערצים ביותר בתולדות העם היהודי הוא מרד המקבים. זו לא היתה רק מילחמת־שחרור נגד כובש זר, אלא גם — ואולי בעיקר — מילחמת־אזרחים של קנאים דתיים נגד ה"מתייוונים" חובבי־הספורט.

המקבים עברו בארץ לאורכה ולרוחבה והרגו בסיוטנות את הספורטאים ועסקני־הספורט, הרסו את האיצטדיונים ושמו קץ לגימנסטיקה. (כל אלה הן, כמובן, מילים יווניות מובהקות.)

הנוצרים הקדומים ירשו את שינאת־הספורט מן היהודים, והקיסר הרומאי תיאודוסיוס, שהיה נוצרי, הוא ששם קץ למישחקים האולימפיים אחרי 1170 שנים, בשנת 394 לספירה.

הגרול של "העם היהודי" בעולם הוא חילוני, ורואה בדת היהודית קשר קהילתי.

מי שמייצג את המדינה אינו חייב באמונה לשום דת, ואינו חייב לקיים את מיצוותיה של שום דת. וזה חל גם ביופי־הכיפורים.

אמנם, כולנו התרגלנו שלא לנוע בכבישי הארץ ביום־הכיפורים. שום חוק אינו אוסר זאת עלינו. אנחנו נמנעים מלהשתמש במכוניותינו בתור אקט של דרדר־ארץ; מכיוון שיום־הכיפורים הוא כל־כך קדוש בעיני שכנינו המאמינים, ומכיוון שאיננו רוצים לצער אותם ביום זה, אנחנו מתאפקים. (אגב, מעולם לא זכינו בתודה על כך.)

אבל בסיאול אין אוכלוסיה יהודית, והעסקן שנסע הביתה במכוניתו אחרי התפילה לא הרגיש איש מבני־המקום. הספורטאים שהפליגו בסירתם לא הרגישו אף הם איש מן הנוכחים.

לכן, כאשר החלה באן הסערה הנוראה, זה לא נבע מצורך של דרדר־ארץ, אלא היה חלק מן המערכה להבי

מרומי האולימפוס צוחקים האלים. בניגוד לאל היהודי, אל חמור־סבר שאינו מצטיין בחוש־ההומור שלו, בני־האלמוות שעל האולימפוס הם חובבי־בידור. הם מסוגלים להעריך את ההומור הטמון במצבים אנושיים מגוחכים. עכשיו הם צוחקים על אשר התרחש ביום־הכיפורים ואחרי בסיאול ובישראל.

אלים האולימפיים, הקולטים את שידורי ישראל, מספיק רים זה לזו וזו לזה את הסיפור:

שני שייטים ישראליים התחרו או התאמנו ביום־הכיפורים. מישוה הלשין, נערכו בירורים, הומצאו תירוצים, הוכהו מיבי רקים, הוצדו הצהרות, הוכטחו חקירות, והרוחות געשו כמו הם מול חופי קוריאה, ביום סוער.

עסקן התפלל תפילת כל יודי נערכו יום־כיפורים בכפר האור לימפי, ואחריכך נכנס למכוניתו ונסע הביתה, מרחק של כמה עשרות קילומטרים.

מישוה הלשין, נערכו בירורים, נוסחו הכחשות, הוכהו מיבי רקים, הומצאו תירוצים, הוצדו הצהרות, הוכטחו חקירות, התרו צצו שרים ועסקנים.

את האלים האולימפיים זה הצחיק.

נים את כל חיננו, בכל התחומים, לבנות־הכפייה הדתית.

מדינת־ישראל המודרנית היא מבחינה זו יורשת ה"מתייוון" נים, ולא יורשת המקבים.

יש בה ועד אולימפי, יש בה פולחן של ספורט. המוני ישראל נוהרים בשבתות למיגרשי הספורט ומיספר החובבים עולה על מיספר המתפללים בבתי־הכנסת.

שום שידור־ידת לא יכול היה לרתק את המוני־ישראל ליד מקלטי־הטלוויזיה בלילות, כפי שעשו שידורי־האולימפיאדה. המוני ישראל עקבו אחרי המישחקים בלילות־שבת וגם ביום־הכיפורים, בערוץ הירדני, אגב זילת ארוחות־שחיתות והררי פיצוי חים.

התיתכן תופעה מצחיקה יותר מאשר הניסיון לכיפות את מיצוות הדת היהודית על המשתתפים באולימפיאדה, שהיא כליכולה אירוע של עכו"ם — במוצאו, במהותו, בתפישתו הפילוסופית (שוב יוון נית), בכל מערכת־הערבים שלו?

התיתכן צביעות רבה יותר? עיוות נפשי חמור יותר? הייסלא שהאלים צוחקים להם במרומי האולימפיס?

יכול אדם לבוא ולהציג טיעון הרבה יותר פשוט ושיטתי: מישלחת־הספורטאים מחוייבת למישמעת. בי מישלחת נקבעו כללים מסוימים לגבי ההתנהגות ביום־הכיפורים. מי שהפר כללים אלה ראוי לעונש. לפי טיעון זה, טיב הכללים אינו חשוב. גם אם הכללים מטורפים לגמרי, הספורטאים חייבים לציות להם. הבעיה היא כולה בתחום המישמעת והציות, וכך יש לדון בעניין.

עם טיעון משטני זה אפשר להסכים. אך הוויכוח חרג מזמן מן התחום הצר הזה. הוא נוגע עכשיו לטיב הכללים.

פרשה שופכת אור חדש על הצביעות הנוראה, שדבקה בכל ארוחות המישטר הקיים במדינה.

מחללי־שבת כופים על הארץ חוקים של כפייה דתית. זוללי־חילונים משחררים אוגרות של בחוריי ישיבה. סובאיי־וסיפור משתתחים על קבר הבאי באפאלי.

כל זה מתרחש מאחורי עשן סמיך ומסריה של עשן אידיאולוגי, כנוסה. אחדות העם היהודי, "המרשת ההיסטורית של עמנו", ושאר דיבריי־צביעות מבית־המידרש המשותף של חילוניים מוזייפיים ודתיים מוזייפיים.

כמעט ואמרת: אלוהים ישמור!

י עוד הערה: אילו הקדישו שרינו לספורט האולימפי עשירית מן המרץ, שהקדישו השבוע לשמירה על יום־הכיפורים, היו ספורטאינו משיגים הישגים אחרים.

מיספר התושבים של גרמניה המיוחדת עולה רק פי ארבעה על מיספר אוּר־ישראל.

איפה אנחנו ואיפה הם? המישלחת שלנו תוורת מסיאול פגועה ועלובה. רפובליקת־כננת עלובות עלו עלינו. הנחה גמורה של שנים ארוכות בכל התחומים מתנקמת בנו. היא תימשך מחו, עד האולימפיאדה הבאה, עד להתפרצות הבאה של הצביעות המתחסרת. אז איך לא יצחקו האלים?

אני בהחלט מבין לרוחם של אנשים דתיים. מי שחי באמונתו, אינו הופך אותה קרדום לחפור בו ואינו כופה אותה על הזולת, ראוי לכבוד. אני יכול להתווכח איתו בלהט, אני יכול לשלול מכל־זכר את מקורות אמונתו ומסקנותיה, אך אני אכבד את האיש, כשם שאכבד הומאניסט מושבע ואתיאיסט משוכנע.

אינני יכול לכבד את ה"חילוניים", ההולכים להתח"נף לאדמו"רים.

אינני יכול לכבד את־איסטים גמורים, האוכלים בשר חזיר ובולעים שרמפים כסיטונות, והמטיפים לשמירה על הדת במס' וזה של "המסורת". אינני יכול לכבד שרים המעשנים בשבת והמקשטים את עצמם בטליתות לצילומים בבתי־הכנסת, או בכייפות במימונה.

כפי שהזכיר אלכסנדר ינאי את אשתו שלומציון: אל תתיירא מפני הפרושים ומפני שאינם פרושים, אלא מפני הצבועים העושים מעשי זימרי והדורשים שבר של פינהם.

כאשר שר־חינוך. סוציאליסטי יוצא בראש אספוס־הליג' נגד ספורטאים שפרו מיצווה דתית, או כאשר עתונאים "חילוניים" זועקים חמס נגד עסקן שנסע במכונית אחרי התפילה, זה די מוזר.

ואותו עסקן עצמו, שהלך להתפלל אף שאינו דתי — שהרי אחרת לא היה נבנם לאחר־מכן למכונית בודדאי אינו ראוי לשום כבוד.

אילו הייתי דתי, הייתי מתקומם נגד כל ההמון הצבוע הזה. יום־הכיפורים אינו סתם יום של איסורים. בעיני האדם הדתי, יש לו תוכן רוחני עמוק. כאשר אפיקורסים גמורים, שאינם מאמינים באלוהים ושאינן להם שום זיקה לתוכנו של היום, הופכים את

ה הצחיק אותם, מפני שהאולימפיאדה היא התחרות עיר למית של ספורטאים, לא של כוהני־דת.

היא לא נועדה לבחון אם רב יהודי עולה על איתת־אללה שיעי, או להיפך; אם נזיר בודהיסטי יכול לגבור בעוצמת תפילותיו על נזיר קאתול, או להיפך.

(תחרויות כאלה היו פה ושם בעבר. אצלנו, למשל, על הר־הכרמל. בתחרות זו גבר אליהו התישיבי בתורן מרשים על נביאי הכעל, וזכה כנביע הנבואה. המפסידים לא חזרו הביתה.)

בסיאול מתחרים ביניהם הספורטאים אינם שייכים לעניין. המישגרת היחידה הקובעת באולימפיאדה היא המדינה. הספורטאים מייצגים מדינות, ומתחרים תחת דגלי מדינותיהם. כאשר ספורטאי זוכה במדייט־זהב, מנגנים את הימנון מדינתו.

הזוכה האמריקאי יכול להיות שחור, לכן או צהוב. הזוכה הגרמני יכול להיות קאתולי או פרוטסטנטי. הזוכה הבלגי יכול לדבר צרפתית או פלמית. כל זה אינו חשוב.

כך גם המשתתפים הישראליים. הם יכולים להיות יהודים או ערבים על פי מוצאם הלאומי; יהודים, מוסלמים, נוצרים או דרוזים על פי דתם; אשכנזים או מירוחים לפי עדתם. כל זה אינו חשוב.

באולימפיאדה הם מופיעים בישראלים. הם מייצגים גם את מדינת־ישראל. שום שייכות אחרת אינה לרזונטית.

אם כן, מה ההתרגשות הנוראה על תעוללי יום־הכיפורים? איך מדוע לא יתחרה ספורטאי ביום־הכיפורים, אם אין בליבו הברה דתית המונעת זאת בעוד?

מדוע לא ייסע עסקן־ספורט ישראלי ביום־הכיפורים בכל כלי שיחמוץ בו, בים, בכיבוש או כאוור?

מפני שהוא נציג מדינת־ישראל, כך אומרים לנו. מפני שמדינת־ישראל היא מדינה יהודית.

מפני שיהדות היא דת. ומפני שברת היהודית, יום־הכיפורים הוא קודש־הקודשים. לכן ספורטאי ישראלי, המייצג באולימפיאדה את מדינת־ישראל, אל, מייצג מדינה דתית, את רת של מדינה, ואסור לו להתחרות או לנסוע במכונית ביום הקדוש ליהודים.

הגיוני?

בהחלט לא! זה לא הגיוני בכלל.

כשם שלא יהיה זה הגיוני לחייב את כל הספורטאים חבריי המישלחת לחבוש כיפות.

מדינת־ישראל איננה מדינה דתית. היא מדינה חילונית בהחלט. כך נובע ממגילת־העצמאות שלה.

במדינה זו יש אזרחים השייכים לדתות שונות. יש יהודים בני כמה דומים; תיכר עדות נוצריות; מוסלמים סוניים וגם כמה שיעים; דרוזים; מאמיני בודהה ומה עוד — נוסף על הרוב הגדול של הציבור שהוא חילוני.

יש הסבורים שמדינת־ישראל היא "מדינת העם היהודי" (הרי כך כתוב בחוק מטופש שהתקבל לא מכבר, אחרי דיון רדוד וניסוח מרושל). אך גם יש שמאמיני בודה, חייב להכיר בעובדה שהרוב